

УДК 332.14:339.922

Едуард СИРОМОЛОТ,*аспірант кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця***Eduard SYROMOLOT,***Postgraduate Student of the Department of Public Administration and Economic Policy, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics**<https://orcid.org/0009-0006-0118-4237>**Науковий керівник: **Наталія ГАВКАЛОВА**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця*

ЦЕНТРИ СІЛЬСЬКОЇ СПАДЩИНИ У ВІДНОВЛЕННІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

RURAL HERITAGE CENTERS IN THE RESTORATION OF THE DEVELOPMENT OF RURAL TERRITORIES

The process of determining functional types of territories turned out to be one of the difficult tasks in implementing actions to implement the directions of the state regional policy of Ukraine in the context of the renewal of regional development and the continuation of European integration, Ukraine's approach to European standards of territorial cooperation from the point of view of using European experience in strategic planning for the development of various types of territories at the local and regional levels.

The multilateral process of multi-level management of the development of Rural Heritage Centers, as the best European experience in the development of rural territories, can be used in comprehensive planning for the restoration of the development of the territories of communities and regions of Ukraine and the identification of Rural Heritage Centers as a functional type of territories, the development of local strategies and appropriate instruments to support their development.

Keywords: territorial development, public administration, rural areas, functional types of territories, EU values.

Досвід європейської інтеграції країн ЄС у контексті формування різноманітних макрорегіональних стратегій та тематичних просторів розвитку територіального співробітництва через підтримку розвитку функціональних типів територій може бути використано громадами та регіонами України у процесі їхньої безпосередньої їхньої участі у створенні ефективних стратегій оновлення регіонального розвитку та формування власного практичного досвіду участі у європейській інтеграції на місцевому та регіональному рівнях.

На нашу думку у вирішенні питань визначення функціональних типів територій в Україні [1, с.508] та створення інструментів їхньої підтримки слід використовувати європейських досвід створення багатосторонніх партнерств на макрорегіональному рівні направлених на подолання перешкод та нерівномірностей розвитку територій і посилення територіальної згуртованості через безпосередню участь мешканців територій у формуванні політик місцевого розвитку територій.

Однією із ціннісних інновацій просторового розвитку Європейського Союзу є розгляд та прийняття Концепції «Європейська сільська спадщина» [2, с.470] в рамках Європейської конференції міністрів, відповідальних за регіональне просторове планування (СЕМАТ) яка відбулася у м. Любляна 17 вересня 2003 року та стала основою для створення різноманітних європейських проектів.

Так, проект ЄС RURITAGE «Відродження сільських районів за допомогою системних стратегій, заснованих на спадщині» [3], один із таких проектів, який фінансувався в рамках проекту Horizon 2020 Європейського Союзу, сформував унікальну екосистему публічного управління розвитком сільських територій [4, с.45] на макрорегіональному рівні за участю 38 представників з 18 країн світу.

Мета створення Проекту ЄС RURITAGE полягала у відродженні сільської місцевості як демонстраційних лабораторій сталого розвитку через передачу кращих прикладів та моделей передо-

вого досвіду Центрів сільської спадщини у сфері впровадження інноваційних рішень, заснованих на спадщині, посилення їхнього унікального потенціалу культурної та природної спадщини шляхом його тиражування та наслідування реплікаторами проекту.

Центри сільської спадщини, які були представлені в рамках Проекту ЄС RURITAGE, мали різні організаційно-правові форми, а саме: Паломницький маршрут «Via Mariae»; Проект «Digital Sanctuary» у Бразилії; «Smart Rural Living Lab» у Португалії; Кінофестиваль у селі Троглодіте; Відновлення спадщини після стихійних лих у Японії; Агроекологічні інновації у м. Тренто; Гостинність мігрантів у провінції Асті; Агропродовольче виробництво в Апулії; «Стійкість на Криті» Глобальний геопарк ЮНЕСКО «Псилорітіс»; Вишеград: місто живого середньовіччя; культурний ландшафт Дору; «Колумбійська кава» Культурний ландшафт ЮНЕСКО та інші.

Участь представників Харківщини у Проекті ЄС RURITAGE, як додаткового репліканта зі стратегією «Село Польова: створення кластерів для розвитку сільського туризму» [5, с.583], дозволила в рамках заключної Конференції Проекту ЄС RURITAGE у штаб квартирі ЮНЕСКО м. Париж у 2022 році презентувати візію розбудови Центру сільської спадщини Слобожанщини, як демонстраційної лабораторії передового досвіду Харківщини у збереженні культурної та природної спадщини, агротуристичного потенціалу і паломництва та як важливого результату трьохлітньої участі у Проекті ЄС RURITAGE.

Відповідно до класифікації наведеної у дослідженні «Функціональні території в країнах членах Ради Європи», представленого учасникам 17-тої Конференції міністрів Ради Європи відповідальних за просторове планування (CEMAT), яка відбулася 3 листопада 2017 року, до переліку функціональних типів територій віднесені функціональні території із значною культурною та природною спадщиною, зі складним культурним ландшафтом на основі географічних критеріїв, туристичної спрямованості та розвитку сільської території.

Надана класифікація надає можливість по перше - зробити ідентифікацію Центрів сільської спадщини визначених у Проекті ЄС RURITAGE, як функціональних типів територій з культурними, природними, агротуристичними, географічними та іншими особливостями просторового розвитку; по друге, - керуючись положеннями Концепції «Європейська сільська спадщина» та Дослідження «Функціональні території в країнах членах Ради Європи» Конференції міністрів Ради Європи відповідальних за просторове планування, продовжити роботу над розбудовою Центру сільської спадщини Слобожанщина, як функціонального типу сільських територій Харківської області; - в третє, в рамках Живої лабораторії розвитку територій громад та регіонів кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця спільно з українськими та європейськими партнерами розробити місцеві стратегії розвитку сільських територій за участю територіальних громад Харківської області, базуючись на кращих практиках розбудови територіальної моделі збереження сільської спадщини та прикладів належного врядування [6, с.556] функціональними типами територій; - в четверте розробити інституційні засади для формування регіонального полюсу відновлення економічного розвитку Харківської області, враховуючі її природний, ландшафтний, агротуристичний та культурний потенціал.

Список використаних джерел

1. Сиромолот Е. А. Удосконалення механізмів визначення функціональних типів територій як чинника євроінтеграційних процесів України. Публічне управління: проблеми та перспективи : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 23 листопада 2023 р. : тези допов. Харків: ТОВ «Константа».2023. С. 508 – 514. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/31998>
2. Сиромолот Е. А. Вплив концепції ЄС «Європейська сільська спадщина» на відновлення розвитку сільських територій. Сучасні вектори розвитку аграрної науки: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 17-18 вересня 2024 р. : тези допов. Херсон: ХДАЕУ, 2024. С. 467-472. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34137>
3. Ruritage – Heritage for Rural Regeneration. URL: <https://www.ruritage.eu/>
4. Сиромолот Е. А. Деякі аспекти формування екосистеми публічного управління розвитком територій. Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2024. № 4. С. 45-53. DOI <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.4.6>
5. Холодок В. Д., Сиромолот Е. А. Особливості розвитку сфери туризму в умовах оновлення регіональної політики. Публічне управління: проблеми та перспективи: матеріали Міжнародної нау-

ково-практичної інтернет-конференції, 29 листопада 2024 р. : тези допов. Харків : ТОВ «Константа», 2024. С. 581-586. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34634>

6. Сиромолот Е. А. Вплив Good Governance на інноваційний розвиток та конкурентоспроможність екосистеми публічного управління розвитком територій. Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22 листопада 2024 р. : тези допов. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2024. С. 554-557. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34961>